

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 13. decembar 2019. godine
Br. ref.:RK 1485/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI29/19

Podnosilac

Blerim Ademi

**Ocena ustavnosti radnji Usluge Distribucije Električne Energije na
Kosovu (KEDS)**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Blerima Ademija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa mestom stanovanja u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava neki konkretni akt javnog organa u smislu člana 113.7 Ustava.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti radnji Usluge Distribucije Električne Energije na Kosovu (u daljem tekstu: KEDS).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7 člana 113 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 5. februara 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Sudom.
6. Dana 20. februara 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo još jedan dodatni dokument.
7. Dana 4. marta 2019. godine, Predsednica suda je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca. Istog dana, Predsednica je imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljati i Radomir Laban.
8. Dana 13. februara 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i zatražio je od njega da u roku od 15 dana: a) podnese obrazac za individualne zahteve pred Sud i da navede specifične akte javnih organa koje on osporava; b) da tačno pojasni njegove navode u vezi sa povredama prava koja su zagarantovana Ustavom; i c) da podnese kopije dokumenata i drugih informacija koje podržavaju njegove navode.
9. Dana 17. jula 2019. godine, Sud je ponovo poslao dopis podnosiocu zahteva i tražio je od njega da zatražene informacije i dokumente iz dopisa od 13. februara 2019. godine, podnese pred Sud u roku od 15 (petnaest) dana. Sud je u ova slučaja tražio od podnosioca zahteva da pojasni svoj zahtev, ali isti nije delovao u skladu sa zahtevom Suda. Naime, podnosilac zahteva je podneo samo jedan dodatni dokumenat koji potvrđuje da je podneo građansku tužbu pred Osnovnim sudom u Prištini.
10. Dana 6. novembra 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Iz dokumenata koji se nalaze u zahtevu, proizilazi da je dana 15. decembra 2018. godine, KEDS zamenio električno brojilo iz kuće podnosioca zahteva i postavio ga na jedan drugi stub. Podnosilac zahteva je tvrdio da KEDS tereti njega paušalnim računima, i time greši prilikom pravilnog evidentiranja potrošnje električne energije, na njegovu štetu.
12. Dana 5. februara 2019. godine, Podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Sudom, osporavajući ovakve radnje KEDS-a.
13. Dana 9. februara 2019. godine, podnosilac zahteva je, a u vezi sa istim pitanjem, podneo građansku tužbu protiv KEDS-a u Osnovni sud u Prištini tražeći da *“KEDS ne registruje paušalno već samo onoliko koliko se električne energije potroši”*.
14. Takođe, u dodatnom dokumentu koji je podnet Sudu dana 20. februara 2019. godine, podnosilac zahteva je naveo iste tvrdnje protiv KEDS-a.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi: *“Tužena je prenela električno brojilo sa odgovarajućeg mesta u kući na drugo mesto za brojilo na banderi. Dok je brojilo bilo u kući, registrovalo je redovan utrošak električne energije, drugo brojilo na banderi registruje paušalno i greši prilikom evidentiranja utroška električne energije u A1; tokom dana registruje kilovate sa poskupljenjem kada isti nisu uopšte ni utrošeni, od dana 15. decembra 2018. godine KEDS nas tereti sa paušalnim računima”*.
16. Podnosilac zahteva traži od Suda: *“[...] da KEDS ne registruje paušalne troškove već samo realni utrošak energije. Istovremeno tražim da mi KEDS vrati 50.91 evra koja su registrovane više, ili da KEDS zaračuna iste kao pretplatu na utrošenu energiju.”*

Prihvatljivost zahteva

17. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i Poslovníkom o radu.
18. Sud se, pre svega, poziva na stavove 1 i 7, člana 113. Ustava, koji propisuju:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način”.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

19. Sud se takođe poziva na kriterijume o prihvatljivosti koji su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na član 47. [Individualni zahtevi] koji propisuje:

Član 47
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

20. Sud se takođe poziva i na pravilo 39 (1) (b) Poslovnika o radu, koje propisuje da:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke”

21. U proceni da li podnosilac zahteva ispunjava ustavne i pravne kriterijume za procenu ustavnosti njegovog zahteva, Sud podseća da na osnovu člana 113 Ustava, pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane “javnih organa”, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom. Isti taj kriterijum je takođe naveden i u članu 47 Zakona. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud smatra da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu dostupna na osnovu zakona koji su na snazi na Kosovu, i u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona.
22. S tim u vezi, Sud primećuje da je podnosilac zahteva paralelno podneo zahtev pred Sudom i takođe je podneo i građansku tužbu protiv KEDS-a pred Osnovnim sudom u Prištini.
23. Na osnovu gore navedenog, Sud nema saznanja da li je Osnovni sud u Prištini doneo nekakvu odluku u vezi sa tužbom podnosioca zahteva, koja je podneta 9. februara 2019. godine. Štaviše, podnosilac zahteva nije obavestio Sud u kojoj sudskoj fazi se nalazi razmatranje građanske tužbe koju je on podneo protiv KEDS-a.
24. Na osnovu gore navedenog, navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredama njegovih ustavnih prava su preuranjeni i Sud, u skladu sa principom subsidiarnosti, ne može da oceni ove navode pre nego što se isti prethodno ne razmotre i ocene od strane redovnih sudova (vidi Ustavni Sud Republike Kosova: slučaj br. KI89/15 Podnosilac *Fatmir Koci*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. marta 2016. godine, stav 35).

25. Princip subsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečila povreda Ustava ili ako ona postoji, da se ispravi. U suprotnom, podnosilac zahteva je odgovoran kada se njegov slučaj proglasi neprihvatljivom od strane Ustavnog suda, ukoliko ne iskoristi redovne procedure ili propusti da prijavi navodne povrede u redovnom postupku. (Vidi: rešenje u slučaju KI139/12, *Besnik Asllani*, ocena presude Vrhovnog suda, PKL. br. 111/2012 od 30. novembra 2012. godine, stav 45; rešenje u slučaju br. KI07/09, *Deme KURBOGAJ. i Besnik KURBOGAJ.*, ocena presude Vrhovnog suda, PKL. br. 61/07 od 24. novembra 2008. godine, stav 18; rešenje u slučaju KI89/15, *Fatmir Koci*, ocena presude Apelacionog suda, PAKR. br. 473/2014 od 21. novembra 2014. godine, stav 35, i vidi, mutatis mutandis: *Selmouni protiv Francuske* stav 74; *Kudla protiv Poljske* stav 152; *Andrashik i drugi protiv Slovačke*).
26. Sud želi da pojasni da obrazloženje za pravilo iscrpljivanja, kako je to protumačeno od strane Evropskog Suda za Ljudska prava je da omogućiti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da se spreči ili da se ispravi navodne povrede Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povreda ustavnih prava (vidi, mutatis mutandis, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).
27. Sud takođe primećuje da podnosilac zahteva nije uradio sve što bi se moglo očekivati na razuman način od njega u vezi sa iscrpljenjem pravnih sredstava (vidi, ESLJP, Slučaj *D.H. i drugi protiv Republike Češke*, Presuda od 13. novembra 2007. godine, stav 116), ili da postoje specifične okolnosti koje oslobađaju podnosioca zahteva od obaveze da iscrpi sva pravna sredstva (vidi Slučaj KI116/14, Podnosilac *Fadil Selmanaj*, Rešenje Ustavnog Suda od 2.6 januara 2015. godine, stav 46).
28. Kao rezultat, zahtev se po ustavnim osnovama, zbog neiscrpljenja svih pravnih sredstava, treba proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47 Zakona kao i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika o Radu.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47 Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika o radu, dana 6. novembra 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi